

вкладів не лише в установах банків на території своєї країни, а й в установах банків, що відкриті в інших країнах — членах ЄС; відшкодування коштів за вкладом здійснюється із розрахунку суми вкладів на одного вкладника банку, що збанкрутував; відшкодування коштів за вкладом виплачується протягом трьох місяців з того дня, коли вони стали недоступними для вкладників банку; мінімальна сума максимального відшкодування коштів за вкладом на одного вкладника не повинна бути меншою за 20 000 євро.

Згідно з Законом України «Про банки і банківську діяльність» Національний банк розробив і ввів у дію у 1996 р. «Тимчасовий порядок формування комерційними банками фонду страхування вкладів фізичних осіб». Фонд створювався шляхом придбання банками облігацій внутрішньої державної позики (на суму, достатню для відшкодування вкладів фізичних осіб) і передавання їх на зберігання НБУ (ОВДП блокувалися на окремих рахунках у Депозитарії НБУ). У разі ліквідації банку передбачалося розблокування Національним банком державних цінних паперів і використання коштів від їх реалізації на відшкодування вкладникам суми вкладів.

Фонд є державною спеціалізованою установою. Він функціонує як економічно самостійна установа, яка не ставить за мету отримання прибутку. Учасниками Фонду є банки, які зареєстровані НБУ в Державному реєстрі банків і які мають банківську ліцензію на право здійснювати банківську діяльність. Участь банків у Фонді, крім Державного Ощадного банку України, є обов'язковою. Вклади в Ощадбанку гарантуються безпосередньо державою, тому він не бере участі у формуванні і використанні коштів Фонду.

Об'єктом гарантування виступають вклади фізичних осіб в національній та іноземній валюті, у тому числі нараховані проценти, розміщені на іменних рахунках у банку - учасникові Фонду чи залучені банком у формі емітованих ощадних сертифікатів. Відшкодування вкладів в іноземній валюті здійснюється у національній валюті України. Фонд виплачує відшкодування вкладникам банку, що ліквідується, на суму вкладу і нарахованих процентів, але не більше 3 тис. грн.. на одного вкладника.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

Лопатюк Н.В., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Котирло О.О.

Протягом 2012 року до відділу захисту прав інвесторів та територіальних органів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку надійшло на розгляд 2483 письмових звернень від фізичних та юридичних осіб щодо порушення їх прав та законних інтересів на ринку цінних паперів, проведено 576 особистих прийомів інвесторів.

Типовими порушеннями цієї категорії звернень, є такі:

1. Порушення права на рівне ставлення до всіх акціонерів.
2. Порушення права на участь в управлінні акціонерним товариством.
3. Порушення права на отримання інформації про діяльність акціонерного товариства.
4. Порушення права акціонера на отримання частини прибутку у вигляді дивідендів.

5. Порушення прав акціонерів під час додаткового випуску акцій.

Захист прав інвестора - тема, якій на вітчизняному ринку приділяється немало уваги - як зі сторони законодавчого та адміністративного регулювання, так і завдяки механізмам захисту права власності та обмеженню, що накладається на діяльність компанії з управління активами фонду.

Законодавство. Права інвесторів фондів в Україні захищені законодавством. Регулювання здійснюється для пайових інвестиційних фондів та корпоративних фондів, які створюються у формі акціонерних товариств.

Державне регулювання. Регулювання і контроль над діяльністю фондів здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Інвестиційні фонди зобов'язані регулярно звітувати перед нею про результати своєї діяльності, публікувати матеріали у ЗМІ, інформувати своїх вкладників про всі зміни, що відбулися. Якщо діяльність ринкового фонду «не прозора» - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право застосувати відповідні заходи і навіть відібрати ліцензію у компанії з управління активами.

Також, визначаються порядок розгляду письмових звернень громадян у центральному апараті Комісії та її територіальних органах та основні вимоги до організації та проведення особистого прийому громадян у центральному апараті на її територіальних органах.

Основною функцією, яку виконує ринок цінних паперів в економіці країни, є перерозподіл інвестиційних ресурсів та забезпечення грошовим капіталом потреб виробництва. Для виконання цієї функції має діяти розвинена інфраструктура фондового ринку, бути запроваджений широкий спектр інструментів та ефективні механізми взаємодії учасників ринку.

Для вирішення проблемних питань і стимулювання подальшого розвитку ринку Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку було розроблено проект Програми розвитку фондового ринку на 2012 – 2014 роки, в якому окреслені наступні завдання:

1. Збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку.
2. Удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного і ефективного функціонування.
3. Удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку та захисту прав інвесторів.
4. Стимулювання подальшого розвитку фондового ринку України.

На сьогоднішній день документ знаходиться на погодженні в Адміністрації президента України.

На сьогоднішній день фондовий ринок України стоїть на шляху розвитку, саме тому він не є досконалим, як наслідок є численна кількість порушень прав та інтересів інвесторів. Саме тому дана тема є дуже актуальною на сьогоднішній і потребує значних змін. Захист прав інвестора - тема, якій на вітчизняному ринку приділяється немало уваги - як зі сторони законодавчого та адміністративного регулювання, так і завдяки механізмам захисту права власності та обмеженню, що накладається на діяльність компанії з управління активами фонду. Законодавче регулювання ринку існує. Але в Україні існує проблема з законодавчим регулюванням економіки взагалі. Отже, дослідивши питання формування системи захисту інвесторів на фондовому ринку, можна сказати, що в Україні дана система лише є на стадії формування, до якого прикладається чимало зусиль. Але до нормального її функціонування нам ще далеко.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Кучер Н.В., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Котирло О.О.

Відповідно до ст. 9 ЗУ «Про товарну біржу» член товарної біржі має право сам або через свого представника: здійснювати біржові операції на біржі та одержувати за це винагороду; брати участь у вирішенні питань діяльності біржі, обирати і бути обраним до її керівних органів; здійснювати всі управління, що впливають із сплати пайового або вступного внеску; користуватися всіма послугами біржі.

Відповідно до законодавства України відвідувачі товарної біржі не мають права укладання біржових угод. Тому одержала поширення практика, коли особа приймається членом товарної біржі на певний строк (в окремих випадках це можуть бути навіть одні торги). Такий підхід, хоча формально й відповідає вимогам законодавства, однак суперечить загальній суті біржової торгівлі.

Варто звернути увагу, що на багатьох біржах Європи й країн СНД як учасників біржових торгів допускаються відвідувачі (разові й постійні). Статус